

TARTALOM

FODOR Pál: Előszó	9
STRAUB Péter: Gondolatok a 80 éves Tomka Péterről és a Hadak útján konferenciasorozatról.....	11

NOMÁD NÉPEK NAPKELETTŐL NAPNYUGATIG

A népvándorláskor és a magyar őstörténet nemzetközi kutatásának legújabb eredményei

Алексей А. Тишкин / Alekszej A. TYISKIN	
Алтай в предтюркское время (по материалам исследований памятника Яломан-II).....	15
Az Altaj a türk kor előtti periódusban (Jaloman II. lelőhely kutatási eredményei alapján)	38
Alexey A. TISHKIN – Nikolay N. SEREGIN / Алексей А. ТИШКИН – Николай Н. СЕРЕГИН	
Turkic enclosures of the Mongolian Altai: new data on the traditions of the ritual practices of nomads in the Early Middle Ages	39
Тюркские оградки Монгольского Алтая: новые данные о традициях ритуальных практик кочевников в раннем средневековье	54
Александр С. Зеленков / Alekszandr Sz. ZELENKOV	
Кушнаренковская культура или псевдокушнаренковский тип керамики в Тоболо-Иртышье?	55
Kusnarenkovói kultúra vagy pszeudokusnarenkovói kerámiatípus a Tobol és az Irtis mentén	71
Андрей М. Белавин – Наталья Б. Крыласова / Andrej M. BELAVIN – Natalja B. KRILASZOVA	
Взаимодействие населения Предуралья и носителей салтово-маяцкой археологической культуры	73
Az Urál nyugati előterében élő kora középkori népek kapcsolatrendszere a szaltovo-majaki régé- szeti kultúra hordozóival	84
Владимир К. Гриб / VLAGYIMIR K. GRIB	
Поясной набор с охранительной символикой из погребения 40 могильника Зливки.....	85
A Zlivki temető 40. sírjából származó védelmező szimbolikával ellátott övkészlet.....	103
Владимир А. Иванов / Vlagyimir A. IVANOV	
Парадоксы источниковедения средневековых кочевников Восточной Европы	105
Forrástani ellentmondások Kelet-Európa középkori nomádjainak történetében.....	115
Lyudmila DONCHEVA-ПЕТКОВА / Людмила ДОНЧЕВА-ПЕТКОВА	
Early Medieval bi-ritual necropoleis at Balchik and Topola (Bulgaria) – comparative analysis	117
Раннесредневековые биритуальные некрополи в Болгарии (Балчик и Топола) – сравнительный анализ.....	134
Pavel GEORGIEV / Pavel GEORGIEV	
Princes Avarum and Cani Zauci in Aachen in the autumn of 811. Towards the Bulgarian-Frankish relations under the rules Krum (802?–814) and Omurtag (814–831)	135
Princes Avarum и Canizauci в Аахене осенью 811 года. О болгаро-франкских отношениях при владетелях Крум (802?–814) и Омуртаг (814–831)	152

Valeri YOTOV / Валери ЙОТОВ

- Archaeological and art parallels of byzantine sword discovered in grave no. 55 of Garabonc I necropolis (second half of 9th century)153
 Археологически и художествени паралели на византийския меч от гроб № 55 в некропола Гарабонц I (втора половина на IX век)167

NÉPEK ORSZÁGÚTJÁN...

A népvándorlás kor régészeti kutatásának legújabb eredményei

BÖR Gabriella / Gabriella BÖR

- Pixises a Kárpát-medencei szarmata Barbaricumban169
 Pyxides in the sarmatian Barbaricum of the Carpathian basin224

PIROS Réka Ágnes – MOZGAI Viktória – BAJNÓCZI Bernadett / Réka Ágnes PIROS – Viktória MOZGAI – Bernadett BAJNÓCZI

- Hun kori lószerszámos leletgyűttesek roncsolásmentes archeometriai vizsgálatának új eredményei225
 New results of the non-destructive archaeometric study on Hunnic-period horse tacks.....241

RÁCZ Rita / Rita RÁCZ

- Kronológiai kérdések, külkapcsolatok, viselet. A jutasi 196. női sír öltözetének értékelése a pannoniai langobard kori női temetkezések tükrében243
 Chronological issues, external relations, costume. The revaluation of costume of Jutas grave 196 in the light of pannonian lombard age female burials275

SZÜCS Melinda / Melinda SZÜCS

- Langobard kori ló és lovas temetkezések Pannoniában277
 Horse and rider burials in the Meroving era from Pannonia296

GULYÁS Bence – LŐRINCZY GÁBOR – ANTON SZTROKOV / Bence GULYÁS – Gábor LŐRINCZY – ANTON SZTROKOV

- Juh fartó, mint ételmelléklet 6–7. századi sírokban a Kárpát-medencében és Kelet-Európában297
 Sheep rump as food offering in the Carpathian basin and Eastern Europe in the 6th–7th centuries A.D.308

PROHÁSZKA Péter – RÓZSA Zoltán / Péter PROHÁSZKA – Zoltán RÓZSA

- 6–7. századi bizánci rézpénzek Orosházáról és környékéről309
 Byzantinische Kupfermünzen des 6–7. Jahrhunderts aus Orosháza und seiner Umgebung322

GÁLL Erwin / Erwin GÁLL

- „Az avar honfoglalás s ami utána következett”. A periférikus Erdélyi-medence és az „avarizáció” kultúrszociológiai jelensége (6–7. század). Módszertani megjegyzések.....325
 „The avar conquest and what followed”. The cultural sociological phenomenon of the „avarisation” and the peripheral Transylvanian basin (6th–7th centuries). Methodological observations.....367

SZÜCSI Frigyes / Frigyes SZÜCSI

- „Az ismeretlen ismerős”: Új eredmények a csákberény-orondpusztai avar kori temető kutatásából: a sírpítmények369
 „The unknown Acquaintance”. New results of the research of the Avar cemetery at Csákberény-Orondpuszta: wooden grave constructions.....397

GÁLL Erwin – SZENTHE Gergely / Erwin GÁLL – Gergely SZENTHE	
Hortobágy-Árkus temető 49. és 50. sírja. A „strukturális integráció” kérdésköre és a magyar honfoglalás	399
The graves 49 and 50 from Hortobágy-Árkus. The problem of the “structural integration” and the hungarian conquest	420

ŐSEINKET FELHOZÁD...

A korai magyar történelem kutatásának legújabb eredményei

Történelem

SÁRKÖZY Miklós / Miklós SÁRKÖZY	
A posztszásánida ötven árnyalata	421
Fifty Shades of Post-Sāsānian	440
FEHÉR Bence / Bence FEHÉR	
Feliratok és feliratközei jelek a zamárdi avar temetőből.....	441
Inscriptions and inscription-like marks from the Avar cemetery of Zamárdi.....	450
FEHÉR Bence / Bence FEHÉR	
Modern filológiai teendők a magyar őstörténet középgörög forrásai körül	451
The aims of modern philology about the Middle Greek sources of Hungarian protohistory.....	460
KLIMA László / László KLIMA	
Muszlim geográfusok és utazók <i>Artā</i> városáról és az <i>artānīya</i> népről.....	461
Muslim Geographers’ and Travellers’ Accounts of the Town of <i>Artā</i> and the <i>Artānīya</i> People	477
JABLONKAY Judit / Judit JABLONKAY	
A héjasas. Kérdések egy különleges nevű ragadozómadár kapcsán a legkorábbi fennmaradt arab nyelvű solymászati kézikönyvben	479
Bonelli’s eagle. Questions on a bird of prey with a special name, mentioned in the oldest remaining Arabic book on falconry	482
TÖSÉR Márton / Márton TÖSÉR	
Az „iraki törökök” Azerbajdzsánban (c. 1029–1044)	483
The „iraqi Türkmens” in Azerbaijan (c. 1029–1044 AD).....	487
B. SZABÓ János / János B. SZABÓ	
Honfoglalás-anatómia. Anonymus honfoglalás történetének egy eddig ismeretlen keleti párhuzama: a Karakitaj Birodalom alapítása	489
Anatomy of Conquest. A Previously Unrecognised Eastern Parallel of Anonymous’ Conquest History: the Foundation of the Kara Khitai Empire	495
KÁPOLNÁS Olivér / Olivér KÁPOLNÁS	
A magyar eredetmonda szerkezetének mongol és mandzsu párhuzamai	497
Mongolian and Manchu parallels in the structure of the Hungarian origin story.....	502
SUDÁR Balázs / Balázs SUDÁR	
Madzsarok Anatóliában: kora újkori magyar bevándorlók vagy nomád törökök?	503
Madjars in Anatolia: are they Hungarians, who migrated in the early modern age or are they Turkish nomads?.....	520

Régészet

- Natalja P. MATVEJEVA – Alekszandr Sz. ZELENKOV – Gyóni Gábor
A magyar etnogenezis kutatásának problémái (A kora középkori uráli-szibériai anyag alapján)...521
- Andrej M. BELAVIN – Andrej V. DANYICS – Vlagyimir A. IVANOV
Korai magyarok az Urál nyugati előterében.....539
- Larisza Ny. CSURILOVA
Ezüstmaszkos temetkezés Manvelovkánál a Dnyepropetrovszki területen575
- Makszim V. KVITNYIVCKIJ – Nyikolaj P. TYELNOV – Vitalij Sz. SZINYIKA – Türk Attila
Korai magyar leletek a Fekete-tenger északnyugati előteréből (9. század –
10. század első fele).....583

KRITIKA

- Ivan BUGARSKI
Csanád Bálint, The avars, Byzantium and Italy. A study in chorology and cultural history, Varia
Archaeologica Hungarica 31, Institute of Archaeology, Research Centre for the Humanities,
Hungarian Academy of Sciences, Archaeolingua, Budapest 2019, 372 pp, 82 figs.....591

MEGEMLÉKEZÉS

- KLIMA László – Türk Attila – Дмитрий С. КОРОБОВ – Михаил В. ЦЫБИН – JANCsik Balázs
Erdélyi István emlékezete / Памяти Иштвана Эрдели.....619